

BEZOEK MOLDAVIË SEPTEMBER 2007, TEGELIJK MET EEN GOEDERENTRANSPORT.

Aanwezig namens de Stichting:

Marianne van der Horst en Elly Spiekerman (verslag en foto's)

Als geïnteresseerde in de projecten reist met ons mee: Anke Waijers

Woensdag 12 september

Om 9 uur 's morgens staan alle beschikbare vrijwilligers klaar bij onze opslag. Een truck van 120 m³ (dat is 13 meter lang, 2,5 meter breed en 3 meter hoog) wordt volgeladen met kleding, schoolgoederen, speelgoed, gymnastiektoestellen, rolstoelen, inrichting ouderenproject, bedjes en nog veel meer.

Vrijwilligster Tini zorgt voor koffie en broodjes

Het laden kan beginnen

Ieder plekje wordt benut

Het is zwaar werk, maar we weten waar we het voor doen. Om 14.00 uur is alles klaar en kunnen de chauffeurs vertrekken. Ze zullen er ruim 4 dagen over doen om Moldavië te bereiken.

Zaterdag 15 september

Na aankomst op de luchthaven van Chisinau worden we opgehaald door onze contactpersoon Liliana Calmatui (medewerkster van Onderwijsorganisatie Step by Step).

Liliana brengt ons naar Kindertehuis "Casa Concordia", waar wij de hele week mogen logeren. Het geldt dat we anders aan een eenvoudig hotel zouden moeten uitgeven, investeren we nu in dit tehuis. In het hoofdgebouw wonen 24 kinderen; sommigen zijn wees, anderen zijn verlaten. Een aantal kinderen zwierf voorheen op straat. In 2004 heeft de Moldavische Zr. Paula Malciuc de zorg voor deze kinderen op zich genomen. De Oostenrijkse organisatie Casa Concordia heeft geholpen met het opzetten van dit kindertehuis en steunt het nu nog steeds. Samen met andere zusters en een groep vrijwilligers wordt er in een huiselijke en liefdevolle omgeving voor deze kinderen gezorgd.

De kinderen gaan naar school, krijgen hulp bij het maken van huiswerk en worden begeleid in alles wat een kind nodig heeft. Uit de gesprekken met de kinderen bleek, dat zij het erg fijn vinden om in Casa Concordia te wonen. Van Zr. Paula hoorde we dat het kopen van schoenen voor de kinderen een groot probleem is. Schoenen zijn erg duur in Moldavië en de kwaliteit is slecht. We zullen proberen volgende keer zoveel mogelijk nieuwe schoenen mee te nemen. Tweedehands schoenen mogen we i.v.m. bacteriën niet invoeren.

Een maaltijd samen met de kinderen

We krijgen een slaapplek toegewezen in het nieuw aangebouwde dagopvangcentrum. Overdag worden hier allerlei activiteiten georganiseerd, o.a. voor de buurtkinderen. Tevens wordt dit centrum gebruikt voor het opleiden van nieuwe medewerkers (vrijwilligers). Jongeren - uit heel Europa - die mee willen helpen in de kindertehuizen of in de kinderdorpen kunnen zich aanmelden bij de Oostenrijkse organisatie. Voor informatie: www.casaconcordia.co.at Je verbindt je minimaal 1 jaar aan de organisatie om te helpen!

Zondag 16 september

Ons programma start meteen, want we willen geen tijd verloren laten gaan. Liliana haalt ons op en we gaan op weg naar het dorp Bardar. Daar zullen we worden rondgeleid in het Community Center (het plaatselijke buurthuis). Vorig jaar heeft dit centrum spullen ontvangen uit ons eerste transport. Er worden 175 kinderen opgevangen en ook voor de moeders en oma's zijn er gezamenlijke activiteiten. Het buurtcentrum heeft een belangrijke functie binnen het dorp.

Deze box kregen zij o.a uit ons transport in 2006

In gesprek met de moeders en oma's

De kinderen met moeders en oma's die we spreken, zijn heel blij met dit centrum. Zij vinden hier een luisterend oor en kunnen hun problemen bespreken. Binnen de mogelijkheden van het buurthuis wordt er hulp geboden. We realiseren ons, dat door het steunen van buurthuizen er indirect veel mensen uit de dorpen geholpen kunnen worden! Tijdens de rondleiding met directrice Galina Tonu, wordt aangegeven waar dit centrum hulp bij kan gebruiken. De wasruimte o.a.

Een museumstuk

spoelen gebeurt met de hand

Veel kleine kinderen slapen overdag in dit centrum, waardoor er vooral veel was is van beddengoed. Wij kunnen ons voorstellen **hoeveel werk dat is** met deze apparatuur.

Ook in de keuken en in de rest van het huis is e.e.a. wel aan verbetering toe, zoals potten en pannen, keukenapparatuur, maar ook de bedjes zijn aan alle kanten kapot. **We zullen proberen hier een helpende hand toe te steken.** Na een wandeling door het dorp en gesprekken op straat hebben we een aardig beeld gekregen van het dorp Bardar.

Het vervoer in het dorp

Maandag 17 september

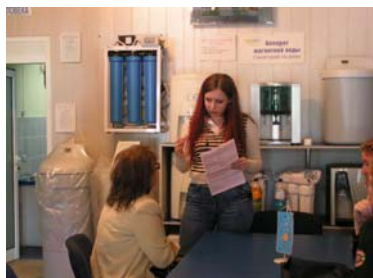
We beginnen met een rondleiding door Step by School 120. Deze school, gevestigd in de hoofdstad Chisinau, is op dit moment de enige school die gehandicapte kinderen opneemt. Hierdoor kunnen deze kinderen bij hun ouders thuis wonen en hoeven ze niet naar een speciale instelling. Op school hebben deze kinderen de gehele dag een begeleidster naast zich, die er voor zorgt dat ze in het reguliere onderwijs mee kunnen komen.

Deze begeleidsters worden vanuit een stichting beschikbaar gesteld.

Op dit moment gaat het hier om 4 kinderen, die op deze speciale manier onderwijs krijgen. De school ontvangt hiervoor van de staat geen extra financiële middelen en moet zelf zien rond te komen. Dit lukt moeilijk, maar met de hulp van ouders komen ze er gelukkig wel uit. Vaak doen ouders ook de klusjes in de school. Afgelopen jaar is het dak gerepareerd en een probleem met de verwarming verholpen.

Waar wij bij kunnen helpen, **om deze school een extra duwtje in de rug te geven**, is het schenken van een waterzuiveringsinstallatie. Het water in Chisinau is zwaar gechlloreerd en kan daardoor niet rechtstreeks uit de kraan gedronken worden. Het moet eerst goed worden gekookt, anders worden de kinderen er ziek van. Op dit moment staan door de hele school waterkannen, die na 4 uur weer ververs moeten worden. Op een school is dit veel werk. Met Natalia Slusari (hoofd van de school) gaan wij naar het bedrijf Nobel om de installatie te bestellen. Deze week zal het nog in de school worden geïnstalleerd. Natalia kon niet geloven, dat mensen uit Nederland haar kwamen helpen met zo'n geweldig cadeau. Zeker 10 jaar lang zullen alle 165 kinderen op deze school nu schoon drinkwater hebben.

Het bestellen van de waterzuiveringsinstallatie

Hierna vertrekken wij naar school 152, waar aan het eind van de dag onze vrachtwagen zal worden uitgeladen. Om zes uur krijgen we bericht dat de vrachtwagenchauffeur klaar is bij de douane en dat het uitladen van de truck eindelijk kan beginnen.

Vele handen maken licht werk

Met zo'n 20 personen, docenten, ouders en buurtbewoners, wordt de vrachtwagen leeggemaakt. Alles wordt ondergebracht in de kelder van de school. Van hieruit worden de goederen naar de andere scholen in heel Moldavië gedistribueerd. Volgens een lijst, die wij ook meekrijgen, weten we precies waar alles naartoe gaat. Moe maar voldaan vertrekken we 's avonds om 10 uur naar ons logeeraadres.

Dinsdag 18 september

Om 9 uur hebben we een afspraak met Clara Catz op het Departement voor de bescherming van het kind. Dit Departement is 10 jaar geleden gestart, op persoonlijk initiatief van de burgemeester van Chisinau, om hulp en advies te bieden. Voorheen was er geen samenwerking tussen het Ministerie van Educatie, de medische sector en de scholen, maar nu gaat dit vele malen beter.

De hulp die werd geboden was éérst voor weeskinderen, maar later ook voor andere doelgroepen. Uit alle eilandjes van groepen zijn uiteindelijk de Community Centra voortgekomen (op dit moment 48 stuks). Deze centra doen ook de naschoolse opvang.

Alle tehuizen die er zijn, zoals Amicul (voor mishandelde en misbruikte kinderen) Casa Concordia (voor wezen en verlaten kinderen) Casa Gavroche (voor kinderen die op straat zwerven) en nog vele andere opvanghuizen worden besproken. Er zijn veel problemen om alles goed te laten functioneren. Er is vooral een groot gebrek aan voldoende financiële middelen.

Er zijn in de regio Chisinau 6000 arme families en $\pm$ 12000 kinderen waarvoor gezorgd moet worden. Er worden pleegouderhuizen gezocht voor langdurig verblijf (ouders met kinderen die meerdere kinderen willen opnemen tegen betaling per kind) omdat er onvoldoende opvangplaatsen zijn.

Voor kinderen met gedragsproblemen is helemaal geen opvang. Teenager moeders krijgen 1 tot 3 maanden opvang en daarna stopt het.

Casa Concordia uit Oostenrijk heeft in 2004 niet alleen een kindertehuis in Chisinau gerealiseerd, maar ook een kinderdorp in de plaats Pirita. Hier worden sinds december 2006 ongeveer 300 kinderen opgevangen. Organisatie SOS-kinderdorpen zou hier ook veel kunnen betekenen. We zullen proberen dit onder hun aandacht te brengen.

In de middag bezoeken wij een kleinschalig verpleeghuis voor ouderen, dat nog in aanbouw is. Er is op dit moment helaas niet genoeg geld om het af te bouwen. De waterleiding en het sanitair moeten nog worden aangelegd. Zonder dat, kunnen hulpbehoevende mensen hier zeker niet wonen. De betreffende ouderen zullen deze winter met hulp van hun familie thuis moeten blijven, ook al zijn sommigen daar eigenlijk niet meer toe in staat. De meegebrachte inrichting voor dit huis blijft voorlopig in de opslag van de school staan.

We hopen donateurs te vinden om hierbij te helpen.

Aan het eind van de middag bezoeken we Casa Gavroche, het huis voor de opvang van straatkinderen. Hier wonen 16 kinderen in verschillende leeftijden. Qua inrichting ziet het er aardig uit. Maar de directrice heeft vooral moeite om de kinderen alle dagen van voedsel te voorzien. Hiervoor gaat ze iedere maand naar een andere kerk voor hulp.

Opvanghuis voor straatkinderen

Woensdag 19 september

We gaan op weg naar het dorp Marinici, waaraan we vorig jaar ook een bezoek hebben gebracht. Alle dozen en kleine spullen voor dit dorp worden vast meegenomen.

De gymtoestellen zijn te groot en zullen met een apart transport worden geregeld. We worden ontvangen door de directrice van de school en krijgen opnieuw een rondleiding in de middelbare school, waarbij alle problemen nog eens worden doorgesproken. Het computerlokaal is nog dezelfde ramp als vorig jaar, evenals de keuken en de kantine. Hiervoor moet echt een plan van aanpak worden gemaakt. De keuken moet eerst worden opgeknapt, waarna alle defecten apparaten vervangen zouden moeten worden.

**In de kantine staan oude kapotte tafels zonder stoelen.
De kinderen eten daar staand of zittend op de grond.**

We bezoeken ook de lagere school en laten de afgedrukte foto's zien, die vorig jaar door ons werden gemaakt. De kinderen en docenten vonden het prachtig. We hadden grote foto's om in de school op te hangen en kleintjes om mee naar huis te nemen.

We vinden het contact met de kinderen heel belangrijk. Door onze komst geven we ze een beetje ruggesteun, waardoor ze weten dat ze er niet alleen voor staan.

Na terugkeer in Chisinau bezoeken we 's middags het dagopvangcentrum Amicul. Dit centrum begeleidt en ondersteunt mishandelde en misbruikte kinderen. We hebben een gesprek met de begeleiders en krijgen een rondleiding.

Het betreft hier kinderen uit alle lagen van de bevolking.

Geprobeerd wordt voor deze kinderen goede oplossingen te vinden en te helpen d.m.v. verschillende therapieën. Hiervoor hebben zij o.a. speelgoed nodig. Ook ondersteunen zij gezinnen, die het financieel heel moeilijk hebben, met kleding en sanitaire artikelen. Vanuit ons transport is er een pakket samengesteld wat zij hiervoor kunnen gebruiken.

Donderdag 20 september

We bezoeken in Leova een internaat voor zwakbegaafde kinderen in de leeftijd van 7 tot 18 jaar. Dit internaat is opgericht door de staat in 1969. Daarvoor was het gebouw een normale school.

In totaal zijn er in Moldavië 28 internaten, waarvan 3 internaten met speciale kinderen, zoals deze. Hier zijn 2 kinderen met downsyndroom en 3 kinderen met kleine fysieke problemen. De overige kinderen zijn achtergebleven in hun ontwikkeling en daardoor wat langzaam. Op gewone scholen komen deze kinderen vaak niet mee. Ook zijn er getraumatiseerde kinderen. Een meisje, wat ik daar ontmoette, zag op jonge leeftijd dat haar vader haar moeder vermoordde en in stukken sneed. Zij is nu 18 jaar, heeft niemand om haar op te vangen en is gedoemd voorlopig in het internaat te blijven. Ze verricht momenteel wat huishoudelijke taken in het internaat. Waarschijnlijk heeft ze nooit hulp gekregen bij het verwerken van haar trauma.

In totaal zijn er 200 plaatsen in het internaat. Een commissie bepaalt de plaatsing. Er wonen nu 155 kinderen, hiervan zijn er 27 écht wees. De andere kinderen zijn verlaten door ouders die naar het buitenland vertrokken, drank of drugsproblemen hadden, of door werkloosheid. 3 kinderen zijn nu 18 jaar en het internaat zoekt werk voor ze.

De kinderen gaan minimaal 8 jaar naar school en daarna hebben ze de keuze om nog 2 jaar speciaal onderwijs te volgen. Alles is praktijkgericht, zoals bij ons op een huishoudschool of een lagere technische school. Er is echter een groot gebrek aan materialen en gereedschappen. Er wordt door de meisjes veel gehandwerkt, maar er is geen mogelijkheid om dit in Moldavië te verkopen. De mensen zijn zelf te arm en hebben daar geen geld voor.

De handwerkklas

Kinderen van het internaat helpen in het dorp de oudere mensen met klusjes. Hiervoor krijgen ze van deze ouderen een kleine vergoeding.

Het internaat ontvangt 18 lei per kind per dag; iets meer dan een euro. Daarvan moet alles worden gedaan. Het grootste gedeelte hiervan wordt gebruikt voor voeding. Wat over is (30%) wordt gebruikt voor kleding, schoenen en andere dingen, maar meestal is er tekort.

De kinderen hebben 2 setjes kleding. Er hangt niets in de kasten, want of ze hebben het aan of het wordt gewassen. Als ze het vuile goed inleveren dan krijgen ze weer wat schoons. Ook hier is een groot gebrek aan schoenen!

Het grootste probleem wat nu moet worden opgelost, is de wasruimte die op instorten staat.

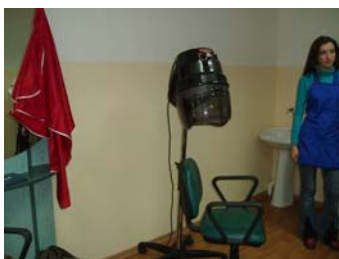

Een zeer onveilige situatie

In de school kan een lokaal worden ingericht als wasruimte, maar de vloer moet eerst worden verstevigd om deze zware wasmachine te kunnen dragen en ook de leidingen moeten worden aangepast. Dit kost **2000 euro** en wordt dan door hun eigen mensen uitgevoerd. Het is 1 maand werk om dit af te maken en dan zou de wasmachine kunnen worden overgebracht. **We zullen proberen hier donateurs voor te vinden.**

Kapperschool

Deze zelfde dag bezoeken we ook een kapperschool in Chisinau, waar we worden rondgeleid. De benodigde materialen zijn maar minimaal aanwezig. Graag zouden de docenten de leerlingen een betere opleiding willen bieden met meer oefenmogelijkheden. Voldoende kapperstoelen en attributen ontbreken hier echter voor.

Kapperschool met minimale middelen

Technische school

Een bezoek aan de Technische school – die er overigens redelijk uitziet - maakt duidelijk, dat ook deze leerlingen onvoldoende kunnen oefenen. Oorzaak: gebrek aan goede gereedschappen en materialen. Het gereedschap wat beschikbaar was, zag er zeer verouderd uit.

Technische school met verouderde materialen

Vrijdag 21 september

Onze laatste bezoekdag. School 120 wordt opnieuw bezocht om het geïnstalleerde waterfiltersysteem te kunnen zien. We worden ontvangen op de kamer van de directrice, waar een kan met gefilterd water al klaarstaat. Een feestelijk moment om samen het eerste water te drinken.

Het eerste schone water

Daarna bezoeken we de plaats waar het filter is ingebouwd in een kastje. Het is een eenvoudige oplossing, waardoor de kinderen nu iedere dag schoon water kunnen drinken. Er worden lege flesjes van huis meegenomen en die worden dan op school gevuld. In de klas hebben ze dan hun eigen flesje drinkwater bij zich.

het systeem

gewoon in een kastje

de kinderen komen flesjes vullen

De kinderen waren zo blij, dat ze mooie tekeningen voor ons hebben gemaakt. Ook de docenten kwamen bij elkaar om ons te bedanken voor dit fantastische cadeau. In het Engels was een mooie bedankbrief voor ons gemaakt. Het was hartverwarmend.

De gemaakte tekeningen, als dank

In de middag bezoeken we een familie, die dringend hulp nodig heeft. Uit ons transport hebben wij voor dit gezin wat nieuwe kleding meegenomen en gaan dit samen met een maatschappelijk werkster brengen. Het gezin heeft een dochter van 14 jaar en een gehandicapte zoon van 17 jaar. Deze jongen is buiten zijn handicap ook nog eens ernstig incontinent, waardoor hij speciale luiers moet dragen om naar school te kunnen gaan. De tolk vertelt ons het verhaal van deze familie, waardoor duidelijk wordt hoe het komt dat dit gezin het moeilijker heeft dan andere gezinnen. Deze luiers kosten 50 euro per maand; dit is echter een gezinsinkomen in Moldavië! De vader is naar Moskou vertrokken om zijn gezin van daaruit te kunnen onderhouden. Dit betekent wel dat de moeder overal alleen voor staat. Er is ook nog een weeskind in de familie opgenomen, omdat die nergens anders terecht kon.

De moeder denkt dat haar zoon qua incontinentie geopereerd zou kunnen worden, maar in Moldavië wordt zo'n operatie niet uitgevoerd. In andere landen binnen Europa gebeurt zo'n operatie wel, maar dat kunnen zij van hun leven niet betalen. We beloven in ieder geval met incontinentiemateriaal te zullen helpen, zodat ze iets meer financiële armslag krijgen.

Hierna vertrekken we naar Amicul, opvangcentrum voor mishandelde en misbruikte kinderen.

Nadat we eerder deze week in Amicul al een gesprek en een rondleiding hebben gehad, worden nu de in Nederland gemaakte schoenendozen van **kinderen voor kinderen** uitgereikt.

De kinderen van een dagopvangcentrum in Santpoort hebben deze schoenendozen beschilderd of beplakt en daarna gevuld met leuke kleine dingen, zoals een schrift, pen, spelletje, tandpasta, tandenborstel, snoepjes etc. Ook hebben we in alle dozen nog een paar knuffeltjes gedaan.

De leiding gaf eerst 1 schoenendoos, waar ze allemaal op afvlogen om te kijken wat er in zat. Toen ze hoorden, dat ze allemaal een doos voor zichzelf kregen was de blijdschap groot.

Als een schat werd het in ontvangst genomen en bekeken.

Ze ontdekten dat er ook nog foto's in de schriften zaten van de makers van de doos. Dit vonden ze geweldig en het maakte het allemaal heel persoonlijk.

**Nog nooit hebben we kinderen zo blij gezien,
met zo'n eenvoudig cadeau!**

Als dank werden er herfststukjes gemaakt voor de kinderen in Nederland!

Een mooiere afsluiting van onze week hadden we niet kunnen bedenken.